

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. D.

przeciwko G. K., M. X. i B. X.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 października 2016 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 maja 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 12 maja 2016 r. odrzucił, jako wniesioną po upływie terminu, skargę kasacyjną powoda od wyroku tego Sądu z dnia 19 sierpnia 2015 r. (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Stwierdził, że postanowieniem z dnia 30 października 2015 r. ustanowił dla powoda pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego, którego miała wyznaczyć Okręgowa Izba Radców Prawnych w [...]. W dniu 15 stycznia 2016 r. wyznaczonemu radcy prawnemu W. R. został doręczony odpis wyroku z dnia 19 sierpnia 2015 r. z uzasadnieniem. Po przeanalizowaniu zebranego materiału W. R. wydał opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Opinię tę powód otrzymał w dniu 29 stycznia 2016 r., po czym w dniu 30 stycznia 2016 r. złożył wniosek o wyznaczenie innego pełnomocnika, podnosząc, że utracił zaufanie do radcy prawnego W. R.. W dniu 6 kwietnia 2016 r. Okręgowa Izba Radców Prawnych wyznaczyła dla powoda nowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego B. S., który w dniu 6 maja 2016 r. wniósł skargę kasacyjną.

Zgodnie z art. 124 § 3 k.p.c., termin do wniesienia skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie biegnie od dnia doręczenia radcy prawnemu W. R. orzeczenia z uzasadnieniem. Pomoc prawna udzielona stronie przez ustanowionego dla niej adwokata lub radcę prawnego po wydaniu w sprawie orzeczenia przez sąd drugiej instancji nie oznacza bezwzględnego obowiązku sporządzenia skargi kasacyjnej, odmowa wniesienia skargi jest bowiem równoznaczna ze spełnieniem obowiązku udzielenia stronie pomocy prawnej i nie wpływa na bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Trzeba zatem przyjąć – stwierdził Sąd Apelacyjny – że w niniejszej sprawie skarga kasacyjna została wniesiona po upływie terminu określonego w art. 398⁵ § 1 k.p.c. Wniesienie skargi kasacyjnej przez kolejnego pełnomocnika w przepisany termin nie było wprawdzie możliwe, ponieważ został on wyznaczony po upływie otwartego terminu do wniesienia skargi, lecz nie oznacza to, że termin został zachowany. Termin wskazany w art. 398⁵ § 1 k.p.c. jest terminem ustawowym i nie podlega przedłużeniu, ale w przypadku zaistnienia prawem przewidzianych przesłanek można było żądać jego przywrócenia.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego powód wniósł o jego uchylenie i przywrócenie mu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Zarzucił naruszenie art. 42 k.c. i art. 398⁵ § 1 k.p.c. przez ograniczenie prawa do świadczenia na jego rzecz pomocy prawnej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W zażaleniu skarżący podkreślił, że kwestionuje pogląd Sądu Apelacyjnego wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia o konieczności złożenia równocześnie ze skargą kasacyjną wniosku o przywrócenie terminu do jej wniesienia. Zdaniem skarżącego Sąd Apelacyjny dokonał błędnej wykładni art. 398⁵ § 1 k.p.c. i w oczywisty sposób zawęził jego prawa podmiotowe do skargi kasacyjnej oraz do korzystania z pomocy prawnej pełnomocnika procesowego ustanowionego z urzędu w miejsce poprzedniego pełnomocnika, który odmówił wniesienia skargi, mimo że wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 19 sierpnia 2015 r. rażąco narusza art. 42 k.c. i powinien być wyeliminowany z obrotu prawnego.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 398⁵ § 1 k.p.c. przez błędną jego wykładnię, trzeba przypomnieć, że według powołanego przepisu skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Termin ten jest terminem ustawowym, w związku z czym niedopuszczalne jest jego skrócenie lub przedłużenie. Należy przy tym do terminów ciągłych (nieprzerwanych), obliczanych na podstawie art. 112 i nast. k.c. w związku z art. 165 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 124 § 3 k.p.c., w razie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego na wniosek zgłoszony przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę, która prawidłowo zażądała doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem, sąd doręcza ustanowionemu adwokatowi lub radcy prawnemu orzeczenie z uzasadnieniem z urzędu, a termin do wniesienia skargi kasacyjnej biegnie od dnia doręczenia pełnomocnikowi orzeczenia z uzasadnieniem.

Początek biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie podlegał określeniu na podstawie art. 124 § 3 k.p.c., wobec czego dwumiesięczny termin wskazany w art. 398⁵ § 1 k.p.c. rozpoczął swój bieg w dniu 15 stycznia

2016 r., w którym doręczono ustanowionemu dla powoda radcy prawnemu wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 19 sierpnia 2015 r. z uzasadnieniem. Późniejsze zdarzenia, takie jak wydanie przez ustanowionego radcę prawnego opinii o braku podstaw do wniesienia skargi i wyznaczenie na wniosek skarżącego innego radcy prawnego, nie wstrzymały biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczętego w dniu 15 stycznia 2016 r., brak bowiem podstaw prawnych do przyjęcia, że termin ten można liczyć na nowo od dnia wyznaczenia stronie kolejnego pełnomocnika z urzędu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2005 r., I UZ 33/05, OSNAPiUS 2006, nr 21 – 22, poz. 340, z dnia 4 lipca 2013 r., I CZ 63/13, nie publ. i z dnia 17 września 2014 r., I CZ 64/14, nie publ.).

Podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 42 k.c. dotyczy prawidłowości wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 sierpnia 2015 r. i w związku z tym nie może podlegać ocenie w postępowaniu zażaleniowym.

Z tych względów Sąd Najwyższy na zasadzie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

aw

aj